

Ons Pensioen

TIJDSCHRIFT VAN DE BPP: BELANGENVERENIGING
PENSOENGERECHTIGDEN PENSIOENFONDS ZORG EN WELZIJN

Indexering: fooi

Martin van Rooyen: nieuwe pensioenwet
overbodig

Nabestaandenpensioen: ingewikkeld

WoZo-plannen kabinet: niet realistisch

Petitie Koepel Gepensioneerden: succes

BPP

Belangenvereniging
Pensioengerechtigden
Pensioenfonds Zorg en Welzijn

Jaargang 37, 3e kwartaal 2022, nummer 3

Huidige indexering maakt twaalf jaar achterstand niet goed

Door Roelof Jan Mulder

Rond € 15 (2,7%) krijgt de gemiddelde gepensioneerde bij PFZW er vanaf oktober bij. Gebaseerd op het gemiddelde aanvullende pensioen van 7000 euro per jaar, dat 70 % van de gepensioneerden in Nederland jaarlijks krijgt. Al eerder heb ik gesteld dat die gemiddelde gepensioneerde rond de € 114,- per maand aan indexatie mist over in totaal dertien jaar. Omdat er in de tussentijd wel verhoging van AOW is geweest en er voor de mensen met alleen AOW en/of met een klein pensioen compenserende belastingmaatregelen zijn geweest, is het koopkracht effect voor hen veel kleiner geweest (rond 7%), maar toch. Ook 7% is voor een kleine beurs veel geld. Voor hogere aanvullende pensioenen is het percentage hoger. Voor hen betekent dit inmiddels ruim 23% minder (pensioen)inkomen. Met een verschil in koopkracht vergeleken met de werkende Nederlanders van zo'n 15 tot 20%.

Het niet kunnen indexeren op basis van de lage rekenrente en de daarmee samenhangende lage dekkingsgraad, beoordeel ik als een ernstige en volstrekt onnodige benadeling van de gepensioneerden in Nederland. Dat de regelgeving in 2008 zo in de wet gekomen is, had niet mogen gebeuren. Ook al waren alle sociale partners het ermee eens en nemen de vakbonden er nu afstand van. Daarbij komt dat de Europese Centrale Bank (ECB) de rente laag heeft gehouden om de inflatie aan te wakkeren. Maar ook zonder die ECB zou de rente laag zijn geworden. Deze mogelijkheid had in 2008 moeten worden voorzien. Dat verwijt ik de politiek.

Hoeveel rekenvoorbeelden moeten er nog naar onze volksvertegenwoordigers voordat het enigszins doordringt dat pensioenfondsen in al die jaren heel goede beleggingsresultaten hebben geboekt (een enorm kapitaal hebben opgebouwd van zo'n 1600 tot 1800 miljard euro), waaruit een indexering heel goed betaald had kunnen worden.

Het lijkt erop alsof het ze niet interesseert en alsof senioren niet meer mee hoeven te tellen. Een en ander wordt pijnlijk duidelijk nu de inflatie toeslaat. Het kabinet vindt dat de werkgevers de lonen moeten verhogen. Fijn voor de werknemers, maar de ouderen dan? De Kamer mag nu niet toestaan, dat de AOW achterblijft bij de extra ontwikkeling van het minimumloon! KBO/PCOB kwam onlangs met een rapport waaruit bleek dat bijna een kwart van de senioren nu al moeite heeft met rondkomen. "Vergeet niet dat de koopkracht al jaren achteruit is gegaan, omdat de pensioenen niet geïndexeerd werden. En daar komt nu de stijging van de energierekening en de boodschappen bovenop", aldus KBO/PCOB. De vraag is of deze signalen aankomen in Den Haag. Het lijkt er immers op, dat men mijlenver af staat van wat er in de rest van Nederland gebeurt. Als er goed zou zijn nagedacht, zouden ze bijvoorbeeld niet Remkes als onafhankelijke bemiddelaar hebben gekozen in het stikstofprobleem met de boeren. Uitgerekend de voorzitter van de commissie die twee jaar geleden nog veel strengere maatregelen voorstelde om de CO2 uitstoot tegen te gaan. Lees ook het verslag "Van de bestuurstafel" over de pensioenproblematiek waar de huidige regelgeving terecht als

"waanzinnig" wordt beoordeeld.

In dit nummer een interview met senator Martin van Rooijen. Eén van de weinige politici die een kleine wijziging van het pensioenstelsel genoeg vinden en het onnodig achten dat er een nieuw stelsel komt. Ook is een interview opgenomen met Tweede Kamerlid Hilde Palland van het CDA, die ook kritisch is, maar vanuit een andere uitgangspositie. Martin van Rooijen is ook reëel: "En als het dan allemaal moet, dan maar met het nieuwe pensioenakkoord. Voorwaarde is dat er dan nog wel fors aan gesleuteld wordt." De nieuwe pensioenwet moet na de Tweede Kamer nog door de Eerste Kamer. Die gaat niet over één nacht ijs. "Daar ken ik de mensen en hun verantwoordelijkheidsgevoel te goed voor", aldus Martin.

U ziet, uw hoofdredacteur is weer terug. Het gaat naar omstandigheden goed. Mijn dank gaat uit naar de redactie die tijdens mijn afwezigheid de redactionele taken zo voortreffelijk heeft waargenomen.

Dank daarvoor.

Ons Pensioen

Inhoudsopgave

2. Van de redactie
3. Inhoudsopgave en colofon
4. Van de voorzitter: op zoek naar vrouwelijke bestuursleden
5. Van de bestuurstafel
7. Nabestaandenpensioen: een puzzel
10. Interview met Martin van Rooyen: "Nieuwe pensioenwet had er niet moeten komen"
12. Interview met Hilde Palland: "Nog een paar grote uitdagingen"
14. WOZO: een visie op ouder worden in Nederland
16. September: belangrijke maand voor pensioen
17. Niet alleen, maar met zijn allen
18. Automatisering als oplossing in de zorg
19. Audrey's DeliCasa
20. Over de BPP

Colofon

Tijdschrift van de Belangenvereniging Pensioengerechtigden Pensioenfonds Zorg en Welzijn (BPP)

Aangesloten bij de Koepel Gepensioneerden

Website

www.pfzw-belangenvereniging.nl

Redactie

Hoofd- en eindredacteur

Roelof Jan Mulder, tel. 06-53842210, e-mail roelof.j.mulder@planet.nl

Redacteuren

Jaap van der Spek, Eric van Eck, Pierre Thijssen

Medewerkers

Audrey

Afbeeldingen

eigen foto's, voorpagina: Serge Ligtenberg, Flickr.com, Unsplash

Druk en verzending

Editoo

Verantwoording

Ledenblad *Ons Pensioen* verschijnt vier keer per jaar. De meningen en visies in dit blad zijn niet noodzakelijkerwijs die van het verenigingsbestuur. De redactie streeft ernaar de onderwerpen vanuit een breed en divers perspectief te behandelen. Het is aan de lezer om zelf tot een oordeel te komen.

Overname van (delen van) artikelen is toegestaan mits met bronvermelding. De redactie plaatst met regelmaat reacties, artikelen en meningen van lezers. Bijdragen kunnen worden gezonden naar roelof.j.mulder@planet.nl. De redactie behoudt zich het recht voor de reactie niet, dan wel ingekort te plaatsen zonder daarover vooraf met de inzenders te overleggen. De redactie werkt met een redactiestatuut.

Op zoek naar vrouwelijke bestuursleden

Door Liesbeth Schaap, voorzitter BPP bestuur

Wat een jaar tot nu toe. De ene crisis volgt de andere op. De boerenacties, de hoge inflatie, de energiecrisis, het houdt maar niet op. Waar ik mij vooral zorgen over maak, is de positie van onze ouderen. Die worden geconfronteerd met veel duurdere boodschappen, een torenhoge energieprijis en het feit dat hun inkomen niet of nauwelijks stijgt om deze klappen op te kunnen vangen. Ik hoop dat het kabinet op Prinsjesdag toch maatregelen uit de hoge hoed tovert om ook de ouderen in dit land tegemoet te komen. Anders vrees ik dat grote groepen gepensioneerden onder de armoedegrens terecht komen met alle kwalijke gevolgen van dien. Dat betekent ook dat er op het gebied van pensioenen het een en ander moet gaan veranderen. De fondsen beschikken over een gigantisch vermogen. Misschien kan daar wat mee gedaan worden. Bijvoorbeeld in de vorm van een hogere indexerings, ook al is het niet aan mij om hier uitspraken over te doen. Daar is de problematiek te ingewikkeld voor

Alvorens op de perikelen in pensioenland in te gaan, even mijn favoriete onderwerp aankaarten. De natuur en alles wat daar omheen gebeurt. Wat een zomer tot nu toe. Deze liegt er niet om. Voor zonliefhebbers een zegen, maar voor de liefhebbers van wat lagere zomertemperaturen, waar ik toe behoort, is het echt een opgave om de tijd goed door te komen. Juist vandaag is het dan iets minder warm en daarom een goed moment om een column te schrijven.

Hoe is het u vergaan? Welk weer en welke temperatuur ook uw voorkeur heeft, ik hoop dat u de afgelopen tijd in ieder geval ook een beetje heeft kunnen genieten van de mooie en leuke zaken die juist in een zomer mogelijk zijn.

Ondertussen smakt onze natuur naar regenwater. Ook in dit geval zou je van een crisis kunnen spreken. De tuinen zijn droog, de vijvers staan lager dan normaal en de rivieren, in mijn geval de Rijn en de IJssel, staan bedroevend laag. De grondwaterstand staat eveneens te laag. Al met al hebben deze omstandigheden grote gevolgen, zowel ecologisch als economisch. Hoe gaan we daar het beste mee om? Mijn bijdrage daaraan is zo zuinig mogelijk met het beschikbare water omgaan en dat probeer ik dan ook. Ik heb me ondertussen heilig voorgenomen niet te gaan mopperen wanneer het veertien dagen of langer achtereen gaat regenen. Laat maar komen die regen!

Na al de weer-perikelen zijn er natuurlijk volop aandachtspunten in pensioenland. Onze secretaris, Cees Michielse, geeft in een aantal artikelen op onze vernieuwde website toelichting op de ontwikkelingen ten aanzien van het nieuwe pensioenakkoord en, niet te vergeten, de koopkrachtontwikkeling van de pensioenen. Beide onderdelen zijn zeer lezenswaardig en ik verwijs u dan ook graag naar de berichten in de nieuwsrubriek op de website. Er blijft veel te doen rondom de ontwikkelingen in het grote pensioendossier. Soms heeft het wat mij betreft wat weg van: schaken op diverse borden. Ik prijs me gelukkig dat binnen ons bestuur, ondermeer Cees hier een goed schaker blijkt te zijn. Ik steun hem van harte.

Over het bestuur gesproken. Wanneer ik de lijst van aan- en aftredende bestuursleden zie voor de komende jaren, zou het geen kwaad kunnen wanneer wij nieuwe bestuursleden werven. Als vrouw blijf ik vinden dat in het bestuur vrouwen zeker een bijdrage kunnen leveren. Zeker wanneer ik mij realiseer dat het grootste deel van de pensioengerechtigden en deelnemers

binnen PFZW vrouw is. Daarom mijn oproep aan vrouwen die het interessant vinden om over pensioenen met anderen na te denken en keuzes te maken. Neem gerust contact met mij op wanneer u meer informatie wilt hebben, ook over andere vrijwillige activiteiten voor de BPP. Mijn gegevens? Die vindt u op de website en achterop dit magazine.

In mijn vorige column beloofde ik u nog terug te komen op het advies van een boomdeskundige. Welnu, dat advies is er en - helaas - zullen van de aangegeven bomen twee moeten verdwijnen en één kan worden ingekort in de hoop dat die dan nog opnieuw zal uitlopen.

Voor de komende periode hebben mijn echtgenoot en ik nog enkele fietsroutes op ons wensenlijstje staan en hopelijk gaat dat lukken. Ongeacht wat u op uw wensenlijstje heeft staan, wens ik u daarbij graag een prachtige nazomer toe.

Van de bestuurstafel

Door Cees Michielse , secretaris BPP bestuur

Het is eind augustus als we dit schrijven en rond half september wanneer deze OP in uw bus ligt. Achter ons ligt dan een periode van betrekkelijke rust aan het pensioenfront, maar op tal van andere fronten is sprake geweest van groeiende crises. Denk maar aan de zich voortslepende oorlog in Oekraïne, de stikstof- en huizen crisis in ons eigen land en de periode van langdurige droogte die ons met de neus op de feiten drukt dat ons waterbeheer echt anders moet.

De gevolgen van dit alles vertalen zich mede in een extreem hoge inflatie die voor grote groepen, waaronder de gepensioneerden in het bijzonder, tot forse problemen en betalingsachterstanden leidt. De energiekosten worden voor velen onbetaalbaar en de prijzen in de supermarkten zijn met 20% gestegen. Niet alleen de laagst-betaalden, maar ook de middengroepen zien zich daarmee voor grote problemen geplaatst.

Daadkrachtig beleid nodig

Op al deze terreinen is een daadkrachtig en duidelijk overheidsbeleid noodzakelijk. De grote verdeeldheid binnen de politiek, binnen maatschappelijke organisaties en binnen de samenleving als geheel, lijken echter verlamdend te werken op gedragen besluitvorming. Over praktisch alles is de tegenstand tegen plannen die worden ontwikkeld bijna een vanzelfsprekendheid geworden.

Samenhang in de plannen tussen de verschillende beleidsterreinen is nauwelijks te ontdekken. En ondanks dat de meerderheid van de bevolking meent dat er nu wat moet gebeuren, ontbreekt kennelijk de urgentie en de bereidheid tot samen optrekken en compromissen. Dat het kabinet zegt de problemen wel te onderkennen, maar besluitvorming vooruit lijkt te schuiven naar de Miljoenennota, is

onaanvaardbaar. Natuurlijk beseffen ook wij dat met name de uitvoering van beleid op dit punt problematisch is op korte termijn, maar de nood van velen is zo hoog dat dit geen excuus mag zijn.

Hopelijk komt het kabinet op Prinsjesdag met plannen die meer samenhang vertonen, met ingrepen om tenminste de koopkracht voor 2023 te borgen en daarmee een dreigende recessie te voorkomen. Plannen ook die er toe leiden dat in de politiek en met maatschappelijke organisaties kan worden samengewerkt en die tot versnelling in de besluitvorming zullen leiden. Samen de schouders eronder, de bereidheid naar elkaar te luisteren en compromissen te sluiten, dat is de opstelling die wij van iedereen verwachten. Zodra meer bekend is over de kabinetsplannen voor het komende jaar, komen wij hierop terug via onze nieuwsbrief of de website.

Het BPP bestuur werkt door

Alhoewel in de afgelopen maanden de fysieke bijeenkomsten van het bestuur minder hebben plaatsgevonden, is er vrijwel dagelijks contact tussen de bestuursleden om de beleidsvoorbereiding en de dienstverlening aan de leden op peil te houden. Door de mogelijkheden die de techniek daarvoor biedt, is het op deze wijze mogelijk de continuïteit te waarborgen en tegelijkertijd de geneugten van de vakantieperiode te ervaren.

Continuïteit van onze activiteiten is daarbij wel een extra punt van aandacht. Door ziekte in de redactie van het blad, maar ook door gezondheidsproblemen van enkele bestuursleden, worden wij met de neus op het feit gedrukt dat de kwetsbaarheid toeneemt naarmate de leeftijd van onze vrijwilligers stijgt. Al langer kijken wij uit naar versterking van het bestuur, juist met het oog op de

Cees Michielse

continuïteit, maar na de zomermaanden zal dit extra aandacht krijgen. In ieder geval zoeken wij versterking van de redactie van OP en zal daarnaast versterking en verjonging van het bestuur punt van aandacht zijn richting onze Algemene Ledenvergadering in april volgend jaar. Wilt u zich nu al aanmelden voor een van deze functies, dan stellen wij dat zeer op prijs. Een mailtje naar contact@pfzw-belangenbehartiging.nl is voldoende en wij nemen snel nader contact met u op.

In de Pensioenraad van PFZW

Uw pensioen bij PFZW zal in de maand oktober worden verhoogd met 2,7% prijscompensatie. Die verhoging is mogelijk geworden door de gestegen dekkingsgraad van het fonds als gevolg van gestegen rente en door een aanpassing van het toezichtkader vooruitlopend op de komende stelselwijziging. Eind dit jaar zal opnieuw gekeken worden of en in welke mate indexatie over 2022 gerealiseerd kan worden.

Het bestuur van de BPP kijkt met gemengde gevoelens naar de nu toegekende indexatie. Enerzijds zijn wij blij met de wetswijziging die heeft

mogelijk gemaakt om alsnog over 2021 een indexatie toe te kennen. Anderzijds zijn wij ronduit teleurgesteld en ontevreden dat de verhoging, die weliswaar maximaal is op basis van de wettelijke mogelijkheden, pas in oktober wordt toegekend. Voor gepensioneerden als enige groep betekent dit immers dat waar wettelijk gezien de stijging had mogen ingaan per 1 januari, de koopkracht van gepensioneerden onnodig 9 maanden te laat en beperkt wordt verbeterd. Het oordeel van het bestuur van PFZW dat dit om technische redenen niet anders kon en bovendien niet evenwichtig zou zijn, delen wij niet.

Het zal duidelijk zijn dat de discussie die eind dit jaar zal plaatsvinden over de mogelijke indexatie, zowel wat betreft de ingangsdatum als de hoogte ervan, nog veel belangrijker zal worden. In ieder geval willen wij alles doen om herhaling van de in onze ogen onevenwichtige uitkomst van nu te voorkomen. Omdat ten aanzien van de hoogte van de rente op dat moment weinig te voorspellen valt en bovendien de dekkingsgraad nog vele kanten op kan gaan, valt over de hoogte van de mogelijke indexatie nu nog niets te zeggen. Het belang ervan kan echter niet worden overschat, kijkend naar de hoogte van de inflatie die nu al maanden rond de 10% ligt. Daarom hebben wij er op aangedrongen dat de Pensioenraad samen met het bestuur van PFZW nu al de discussie over de te hanteren uitgangspunten gaat voeren en niet pas wanneer de definitieve besluitvorming hierover aan de orde is.

Politieke besluitvorming

Zoals u uitgebreid in de diverse media heeft kunnen zien en horen, is ondanks de vele crises de Tweede Kamer met reces geweest. Velen hebben daarover schande gesproken, maar in alle objectiviteit moet worden vastgesteld dat in de turbulentie die het politieke proces kent een zekere periode van rust en afstand nemen zeker ook een bijdrage kan geven aan een verantwoorde besluitvorming in de

periode daarna. Laten we daar dan maar van uitgaan.

Over het belang van de komende derde dinsdag van september (dit jaar pas op de 20e) hebben wij in het kader van de diverse crises al het een en ander gezegd. Hoogste prioriteit heeft wat ons betreft de koopkracht, met bijzondere aandacht voor de gepensioneerden die al jarenlang benadeeld zijn op dit punt.

De discussie over het Wetsontwerp Toekomst Pensioenen (WTP) komt direct daarna. Die discussie is in de aanloop naar de zomer vooruit geschoven, omdat niet alle schriftelijke vragen afdoende waren beantwoord. Deze vindt nu half september plaats. De BPP vindt samen met de Koepel Gepensioneerden dat aanzienlijke verbeteringen in het wetsvoorstel noodzakelijk en goed mogelijk zijn. Maar de essentie van het wetsvoorstel verdient, na de beoogde verbeteringen, wel de voorkeur boven het bestaande stelsel. Dat heeft immers ondanks positieve beleggingsresultaten door de fondsen, gedurende twaalf jaar geen mogelijkheden tot indexatie geboden. Dat dit nu bij stijgende rente, maar overigens forse daling van de vermogens van pensioenfondsen, wel mogelijk is, kan je wellicht aanduiden als positief getel op de uitkomst, maar toont tegelijkertijd de waanzin van de huidige regelgeving wel aan.

Denk aan uw contributie

Het eerste half jaar van 2022 is al weer ruim voorbij. Veel leden hebben inmiddels hun jaarcontributie voldaan. Mocht u daaraan nog niet zijn toegekomen, dan vragen wij u dringend om dit zo snel mogelijk alsnog te doen op bankrekeningnummer NL83INGB000 455 2579 t.n.v. Belangenvereniging Pensioengerechtigden PFZW.

De contributie bedraagt € 11,- per jaar voor een lidmaatschap en € 5,50 per jaar voor een partnerlidmaatschap. Een hogere vrijwillige bijdrage is van harte welkom.

Nabestaandenpensioen: een puzzel

Door Cees Michielse

Wij krijgen relatief veel vragen van onze leden over het nabestaandenpensioen, als zij kort voor hun pensionering door het pensioenfonds erop worden gewezen dat zij daarover wellicht keuzes moeten maken. Vroeger was het vrij eenvoudig te bepalen wat het pensioen was dat bij overlijden van een deelnemer werd toegekend aan de nabestaande. Die tijden liggen inmiddels echter ver achter ons.

Hieronder geven wij informatie waarmee we willen benadrukken dat in ieder geval bij beëindiging van het dienstverband, het verstandig is na te gaan of u actie moet ondernemen.

Sterk uiteenlopende regelingen

Onder invloed van maatschappelijke ontwikkelingen zijn veel pensioenregelingen op dit punt met enige regelmaat gewijzigd. Daardoor is de situatie nu dat de regelingen die voorkomen sterk uiteenlopen, en binnen een fonds zelfs sprake kan zijn van uiteenlopende periodes waarin de regeling van het nabestaandenpensioen verschillend is geweest. Zie het kader bij dit artikel voor de regeling bij PFZW.

Dat alles leidt tot veel onduidelijkheid bij de deelnemers en dus vragen aan ons om hulp en toelichting. Als BPP hebben wij al veel van onze leden die hiermee worden geconfronteerd op weg kunnen helpen om de juiste vragen aan het pensioenfonds voor te leggen. Soms was het ook voldoende om de antwoorden die zij hadden gekregen, maar niet helemaal begrijpen, te kunnen toelichten. Maar de basis van de antwoorden moet altijd vanuit het pensioenfonds komen, omdat alleen in hun systemen de juiste gegevens zijn terug te vinden. Een mooi voorbeeld van een dergelijke situatie leest u in het kader "een voorbeeld uit de praktijk".

De knelpunten vragen om een oplossing

Door de complexiteit van de regeling van het nabestaandenpensioen is zelfs in een situatie dat steeds sprake is geweest van deelneming in een pensioenfonds, de hoogte van het nabestaandenpensioen voor de deelnemer niet goed te begrijpen. Nog complexer is het wanneer door baanverandering sprake is van overgang naar een ander pensioenfonds met wellicht ook een andere regeling op dit punt. Bij waardeoverdracht kan dit leiden tot het verdwijnen van een opgebouwd nabestaandenpensioen. Daarbij zal dan tegelijkertijd natuurlijk wel het ouderdompensioen wat hoger worden, omdat de waarde van de aanspraak in het nieuwe fonds gelijk moet zijn aan dat van de overgedragen aanspraak uit het oude fonds. Allemaal technisch sluitend geregeld, maar voor de betrokken deelnemers nauwelijks te volgen.

Weliswaar zijn er direct voorafgaand aan het moment van pensioneren mogelijkheden om een deel van het ouderdompensioen om te zetten naar een verhoging van het nabestaandenpensioen (of omgekeerd) als dat wenselijk is, maar het is zo afhankelijk van de persoonlijke omstandigheden om daarin de juiste beslissing te nemen dat een gedegen advies op zijn plaats is. Het hangt nauw samen met de pensioensituatie van de partner, de benodigde koopkracht na overlijden van ieder van de partners en tal van andere factoren zoals vaste verplichtingen die moeten worden nagekomen.

Hoe nu verder

Vriend en vijand zijn het erover eens dat de grote verschillen tussen pensioenfonds op dit punt, alsmede de complexiteit van vele overgangsbepalingen, moeten verdwijnen. Dat is ook nodig omdat het

ene fonds de aanspraken regelt door het benodigde vermogen daarvoor op te bouwen en het andere fonds gekozen heeft voor een dekking op basis van een verzekering gedurende de opbouwperiode. Bij verandering van baan of werkloosheid vervalt die verzekering en daarmee het recht op nabestaandenpensioen voor het verzekerde deel.

Met de komst van het vernieuwde pensioenstelsel verandert ook het nabestaandenpensioen. Er komen eenvoudiger regels voor het partnerpensioen bij overlijden voor de pensioengerechtigde leeftijd. De Stichting van de Arbeid, waarin sociale partners samenwerken, heeft een tijd terug advies uitgebracht over de gewenste inhoud van de regeling naar de toekomst toe. Het Wetsontwerp toekomst pensioenen (WTP) volgt het advies van de Stichting van de Arbeid, maar laat nog steeds veel keuzes open voor sociale partners. Opnemen van een regeling voor het nabestaandenpensioen is zelfs niet verplicht. Wel tekenen zich wat contouren af van een mogelijke regeling en de overgang daarnaartoe.

Kapitaaldekking na pensioenleeftijd

Voor de financiering van het nabestaandenpensioen na pensioenleeftijd is het uitgangspunt 70% van het beoogde ouderdompensioen. Alle huidige opgebouwde rechten van het nabestaandenpensioen van voor de pensioenleeftijd moeten in het nieuwe stelsel worden geborgd. In geval van overlijden komen ze dan bovenop het vaste percentage dat in de nieuwe regeling gaat gelden. Die nieuwe regeling zal zijn gebaseerd op een vast percentage (50%) van het loon bij overlijden. Vooralsnog blijft de complexe situatie dus ongewijzigd en zal pas bij de overgang naar het nieuwe stelsel een vereenvoudigde regeling van toepassing worden.

Voorstellen nieuwe pensioenstelsel

Dit schema is eenvoudig, doch de uitwerking in de praktijk is vanwege de zeer diverse uitgangssituatie complex. Voor onze leden die al met pensioen zijn verandert er in de praktijk niets, omdat bij de ingang van het pensioen de aanspraken op een eventueel later nabestaandenpensioen zijn vastgesteld.

Voor de nog actieve deelnemers geldt dat tot het moment van de transitie de bestaande regelingen van toepassing blijven. Wel is van belang dat op het moment van pensionering goed gekeken moet worden of uitruil van een deel van het ouderdomspensioen naar een verhoging van het nabestaandenpensioen gewenst is. Het pensioenfonds zal ruim voor de pensioendatum u erop wijzen dat een dergelijke uitruil mogelijk is. Vraag vooral om advies wanneer u twijfelt over de juiste aanpak, omdat de zelfstandige inkomens- en uitgavenpositie van uw nabestaande zowel voor als na de pensioendatum daarbij een rol speelt. Een algemeen advies is dus niet goed mogelijk.

De komende tijd is nog van belang dat bij voortijdige beëindiging van uw dienstverband, bijvoorbeeld via een regeling vervroegd uittreden waarbij u geen deelnemer blijft in de pensioenregeling, de dekking van het risicodeel van het nabestaandenpensioen komt te vervallen.

Meer weten?

Dit is een heel beknopte samenvatting van de voorstellen tot verandering. Voor meer informatie kijkt u op www.werkenaanonspensioen.nl (zoek op het trefwoord nabestaandenpensioen).

Uit de praktijk

Een telefoontje van een van onze leden waarin werd gevraagd om duidelijkheid over de hoogte van het nabestaandenpensioen, zoals dat werd vastgesteld direct voorafgaande aan de pensionering, riep ook bij onze experts veel vragen op.

Ondanks een werkzaam leven van bijna 40 jaren in de gezondheidszorg zou het nabestaandenpensioen blijkens de ontvangen opgave van PFZW slechts 15% van het ouderdomspensioen bedragen. Tenzij voor een verhoging van het nabestaandenpensioen werd gekozen te financieren vanuit het ouderdomspensioen. Een vraag die voorafgaande aan de pensionering door het pensioenfonds altijd aan de deelnemer, wordt voorgelegd. Als wordt gekozen voor een verlaging van het partnerpensioen ten gunste van het ouderdomspensioen moet de partner daar wel mee instemmen en dit aangeven door het verzoek mede te ondertekenen.

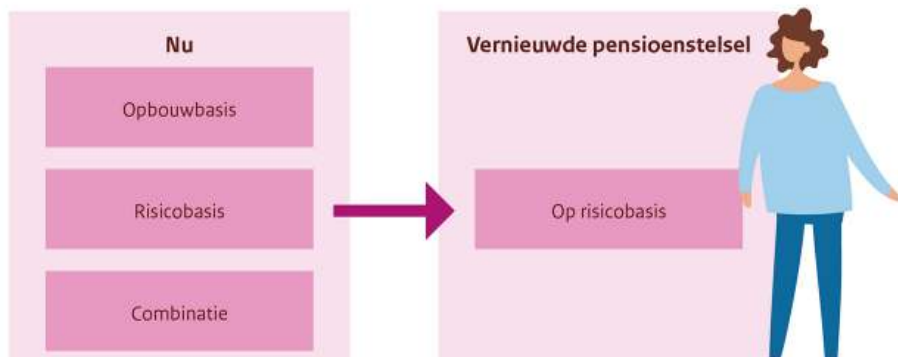
Die 15% riep kijkend naar de ingewikkelde regeling van PFZW direct vragen op. Dat zou toch een heel onlogische en lage uitkomst zijn. Nader onderzoek en overleg van ons bij PFZW leverde echter de conclusie op dat het technisch wel klopte. Wat bleek namelijk het geval. Betrokken deelnemer, ons lid dus, had gedurende een bepaalde periode pensioen opgebouwd bij ABP en had direct daaraan voorafgaande en

enkele jaren daarna waardeoverdracht gedaan van PFZW naar ABP en omgekeerd. En die laatste waardeoverdracht vond plaats in een periode dat bij PFZW geen nabestaandenpensioen werd opgebouwd, omdat dat pensioen op risicobasis (dus niet kapitaal gedekt) was verzekerd.

Was daarmee het voorheen opgebouwde nabestaandenpensioen verloren gegaan. Neen, gelukkig niet zo was de conclusie. Want de overdracht van ABP naar PFZW leverde weliswaar geen dekking van het nabestaandenpensioen op, maar daardoor werd wel het ouderdomspensioen verhoogd met de waarde van die oorspronkelijke aanspraak. En door dat deel van het ouderdomspensioen voorafgaande aan de pensionering om te zetten naar een nabestaandenpensioen was alles weer in evenwicht.

Complex en voor de deelnemer nauwelijks te begrijpen, ook niet helemaal na onze mondelinge toelichting, maar gelukkig was de conclusie wel dat gelet op de check die wij hadden gedaan en de toelichting die wij konden geven er wel vertrouwen was ontstaan dat alles toch klopte. Een duidelijk voorbeeld dat aangeeft dat vereenvoudiging op dit punt meer dan wenselijk is. En nogmaals kijk bij beëindiging van het dienstverband, zeker wanneer u niet langer actief deelnemer blijft bij het pensioenfonds, altijd wat dit betekent voor het nabestaandenpensioen.

Partnerpensioen voor pensioendatum

Partnerpensioenregeling bij PFZW

Uw partner ontvangt partnerpensioen als u overlijdt en zolang uw partner in **leven is**. Een deel van dat partnerpensioen bouwt u op. Het andere deel is verzekerd op risicobasis. Bekijk hoe het partnerpensioen geregeld is in uw situatie.

Opgebouwd deel en verzekerd deel

Tot 1999 bouwden deelnemers volledig partnerpensioen op. Tussen 1999 en 2006 was het partnerpensioen volledig verzekerd op risicobasis. Vanaf 2006 bestaat het partnerpensioen uit twee delen: een gedeelte opbouw en een gedeelte op risicobasis. Deze verdeling was tot 1 januari 2022 50%-50%. Vanaf 1 januari 2022 is deze verdeling opnieuw gewijzigd.

Ook bij PFZW bestaat het partnerpensioen sinds 2006 dus uit twee delen: een deel bouwt u op, een deel is verzekerd op risicobasis. Op risicobasis wil zeggen dat uw partner recht

heeft op partnerpensioen zolang u pensioen opbouwt bij PFZW. Er zijn dus twee situaties:

- Als u overlijdt terwijl u pensioen opbouwt bij PFZW, heeft uw partner recht op het opgebouwde deel én het deel op risicobasis.
- Bouwt u geen pensioen meer op bij PFZW? Dan loopt de verzekering niet meer en heeft uw partner bij uw overlijden alleen recht op het opgebouwde deel.

Het partnerpensioen was sinds 2006 voor de helft verzekerd op risicobasis. De andere helft werd door u opgebouwd. Deze verhouding is vanaf 1 januari 2022 veranderd. Het opbouwpercentage stijgt van 0,625% naar 1,05%. Daardoor is op de pensioendatum een hoger partnerpensioen opgebouwd. De risicodekking is gedaald van 0,625% naar 0,2%. De totale dekking voor het partnerpensioen blijft 1,25% per jaar.

Nieuwe afspraken over het partnerpensioen, die zijn

aangekondigd door de overheid, kunnen ervoor zorgen dat dit in de toekomst anders ingevuld gaat worden. U kunt op de website van PFZW in MijnPFZW zien hoeveel partnerpensioen uw partner ontvangt als u overlijdt. Op de overzichtspagina van MijnPFZW scrollt u naar beneden en kijkt u onder 'Pensioen na overlijden'. Ook de brochure pensioenopbouw bij PFZW bevat een tekst die verhelderend is. Kijk dan met name naar hoofdstuk 5 (zoek op de website van PFZW op de trefwoorden 'brochure pensioenopbouw')

Let op!

Bij beëindiging van het dienstverband, ook wanneer u gebruik maakt van de RVU (Regeling voor vervroegde uittreding) kunnen de gevolgen voor de hoogte van het nabestaandenpensioen aanzienlijk zijn. Laat u daarover door uw werkgever en het pensioenfonds goed voorlichten alvorens u een besluit neemt.

'Nieuwe pensioenwet had er niet moeten komen'

Interview met senator Martin van Rooijen

Door Jaap van der Spek

Martin van Rooijen uit Oegstgeest is het oudste kamerlid en inmiddels zeer bekend. Met een 'drive' die door jongere mensen nauwelijks te evenaren is. Bevlogen, omdat hij gelooft in wat hij doet en met een grote kennis van financiën, pensioenen en hoe de politiek werkt. Na een korte loopbaan in het bedrijfsleven werd hij door de toenmalige KVP gevraagd om staatsecretaris financiën te worden. Hij werd in 1973 als 31-jarige de jongste bewindspersoon ooit. Waarna hij in 1977 in de Tweede Kamer kwam. In die jaren heeft hij actief meegewerkt aan het tot stand komen van het CDA in 1980 (KVP, ARP en CHU). Hoewel hij nu alweer sinds 2015 actief is voor de 50PLUS partij, gaat zijn hart nog steeds uit naar zijn oude partij en doet het hem pijn dat het CDA het zo slecht doet.

"Jan Nagel vroeg mij om voor 50PLUS in de Eerste Kamer te gaan zitten en daar heb ik na lang aarzelen ja op gezegd. Daarvoor hadden drie vooraanstaande CDA-ers mij gevraagd voor de Eerste Kamer, maar toenmalig voorzitter Peetoom besliste anders met de overwegingen: "Te oud, woonachtig in de verkeerde provincie en een andere kandidaat met meer ervaring".

Omdat Kamerwerk betekent dat je in de frontlinie van de politieke besluitvorming zit en ik dat waardevol vind, heb ik na enig thuisoverleg daarom toen ja tegen Jan gezegd. Ik had immers ook al een gevuld leven als voorzitter van de KNVG (Koepel Nederlandse Verenigingen van Gepensioneerden). Van de Koepel (één van de voorlopers van de Koepel Gepensioneerden nu) heb ik daarna afscheid genomen om mij volledig te kunnen concentreren op het Kamerwerk. Van 2015 tot 2017 in de Eerste Kamer, daarna tot 2019 in de Tweede Kamer en daarna weer Eerste Kamer.

Die laatste stap vind ik om meerdere redenen goed. Ook al zit je nog vol energie, er is zo nu en dan ook hersteltijd nodig en het werk als Tweede Kamerlid is redelijk slopend. De tweede reden is dat ik me meer thuis voel in een orgaan dat kijkt of de processen van wetgeving goed zijn verlopen en dat wetten uitvoerbaar zijn, ook al wordt de Eerste Kamer veel politieker dan vroeger. Ten slotte ervaar ik dat de manier van omgaan met

Martin van Rooijen

elkaar er veel beter is. Als ik nu kijk naar wat er allemaal in de Tweede Kamer geroepen wordt, dan is dat niet meer van een goed en inhoudelijk niveau. Geen voorbeeld meer voor de samenleving."

De nieuwe pensioenwet had er helemaal niet hoeven komen

Op de vraag waarom de Wet toekomst pensioenen (WTP) slecht zou zijn, antwoordt Martin dat die nieuwe wet helemaal niet nodig is. "Ja, er moet wel wat veranderen. Dat klopt. Het huidige systeem is vastgelopen op de rekenrente die toen gedaald was naar 0%, terwijl de rendementen gemiddeld 7% zijn. Daardoor zijn de vermogens van de pensioenfondsen in dertien jaar verdrievoudigd. Als we afstappen van de onzalige passage in de wet, waarin

De Nederlandsche Bank (DNB) de opdracht heeft om de zogenoemde rekenrente te bepalen, dan zijn we af van deze toezichthouder op de pensioenfondsen en ook van de opgelegde risicovrije rente waarmee pensioenfondsen moeten rekenen. Als we het voorzichtige (prudente) rendement gebruiken, dat ook wordt gebruikt voor de vaststelling van de te bepalen premies, dan zouden we al een heel eind zijn. Het liefst heb ik een vaste rekenrente (zoals in ons initiatiefwetvoorstel van 2%), waardoor je ook allerlei schommelingen ontloopt. Het herstellen van deze weeffout uit het verleden lost eigenlijk alle problemen op.

En wat betreft de afschaffing van de zogenoemde doorsneepremie,

waarover zoveel te doen is, die is ook te realiseren binnen het huidige, wereldwijd zo geprezen, stelsel. Bovendien is het door mij voorgestelde stelsel ook beter passend in de Europese richtlijnen en is een (her)verdeling van het pensioenvermogen ook niet nodig. Daarmee voorkom je ook allerlei juridische procedures. Het is mij echt niet duidelijk waarom een nieuw stelsel nodig is."

Maar wat als de politiek dit najaar toch tot een nieuw stelsel besluit?

Martin is realistisch genoeg om te zien, dat de sociale partners en het merendeel van de politieke partijen het pensioenakkoord hebben omarmd. Zeer tot zijn ongenoegen, dat wel. Naar zijn oordeel is het niet nodig en wordt de invoering van de WTP (per 1 januari 2027) te ingewikkeld, te risicovol (ook juridisch), te kostbaar en administratief razend moeilijk: "Kijk maar naar de noodzakelijke veranderingen in de ICT systemen."

Maar goed, als de meerderheid toch leidend is, dan wil hij wel dat in ieder geval de volgende dingen geregeld worden:

- "Snelheid en deadlines mogen nooit leidend zijn als het om 1.500 miljard euro gaat. Dan maar geen wetgeving voor 1 januari 2023. Zorgvuldigheid voor alles. Gelukkig hoor ik wel partijen zeggen dat deze datum niet in beton gegoten is. Ook al dringen pensioenfondsbesturen erop aan. Bovendien, we halen de genoemde datum al niet, want ik weet dat de discussie in de Eerste Kamer (beoordeling kwaliteit, zorgvuldigheid van het proces en uitvoerbaarheid) zeker niet 1 januari is afgerond. Daarvoor ken ik de mensen en hun verantwoordelijkheidsgevoel te goed. Die gaan niet over één nacht ijs."

- "En als de wet er door komt, dan pleit ik ervoor om die in te laten gaan voor nieuwe medewerkers. In alle landen met pensioenhervormingen zijn er twee stelsels naast elkaar. De bestaande afspraken blijven in het oude stelsel en de nieuwe opbouw vindt plaats in het

nieuwe stelsel. Dat voorkomt het juridisch ingewikkelde 'invaren'. Ik vind het ook aantasting van het eigendomsrecht. Er zullen veel rechtszaken komen, ook tot aan het Hof in Luxemburg. En... Shell en Unilever bewijzen dat twee stelsels naast elkaar kunnen."

- "Het nieuwe stelsel gaat uit van koopkrachtverbetering, maar door met leeftijdscohorten te gaan werken en het beleggen daarop aan te passen, wordt het voor een gepensioneerde vrijwel onmogelijk om na invoering nog voldoende te kunnen indexeren (inflatie bijbenen). Dat zogenoemde *life cycle* beleggen moet eruit. Daar ga ik echt stampij over maken! Bij de regel dat er maar 30% risicovol mag worden belegd, zal er zelfs bij 2% inflatie geen indexatie plaats vinden, terwijl de FNV bijvoorbeeld dat wel had beloofd."

- "Pensioenfondsen moeten risicohouding van deelnemers, ook gepensioneerden, meten. Zo'n 10 miljoen mensen hebben geen idee hoe het allemaal in elkaar zit. Hoe kun je dan serieus hun houding ten opzichte van het nemen van beleggingsrisico's meten?"

- "Bij het zogenoemde invaren moeten de sociale partners en het pensioenfonds zorgen voor een evenwichtige toedeling van het vermogen. Maar niemand weet wat

evenwichtig is. Voordat de wet wordt vastgesteld zal de overheid duidelijke en door ons getoetste richtlijnen moeten geven wat onder een evenwichtige verdeling over de generaties wordt verstaan. Maar dat lijkt mij niet goed mogelijk."

- "Ten slotte moet ook het schrappen van het individuele bezwaarrecht eruit. Dat gaat ongetwijfeld een hoop (juridisch) gedoe geven. En bovendien, de gepensioneerden zullen een veel grotere stem moeten hebben. Sociale partners moeten gepensioneerdenorganisaties nu 'horen'. Dat is mooi, maar vervolgens kunnen ze alles naast zich neerleggen. Het is noodzakelijk dat seniorenorganisaties in het hele proces van overgang (transitie) veel sterker worden betrokken. Het gaat immers ook over hun geld!"

Martin is van oordeel dat de hele medezeggenschap in de pensioenwereld op de schop moet: "Zeker als die nieuwe wet er komt." Waarmee hij op het spoor zit van alle organisaties van gepensioneerden, ook de BPP.

Na het interview vertrekt Martin voor een kleine vakantie naar Frankrijk. Zijn vrouw gaat er vaker naar toe dan het hem mogelijk is. Maar er tot rust komen, doet Martin zeker. Ook al neemt hij telefoon en laptop mee. Dat dan weer wel.

'Nog een paar grote uitdagingen'

Interview met Tweede Kamerlid Hilde Palland

Door Jaap van der Spek

Het CDA is een coalitiepartij en heeft zich via het coalitieakkoord geschaard achter het pensioenakkoord, dat door het kabinet en de sociale partners gesloten is. "Maar", zegt Hilde Palland: "Er moet nog heel veel worden uitgewerkt en daarover zullen we in de Tweede Kamer uitgebreid debatteren. We hebben al twee vragenrondes gehad, maar er is nog veel werk te doen voordat het wetgevingsberaad op 12 september gaat plaats vinden. Het is de vraag of de Eerste Kamer alles rond heeft voor 1 januari 2023. Het streven van de regering is om het wel te laten lukken, maar het is allemaal 'niet in beton gegoten'. Zorgvuldigheid is bij zo'n ingewikkelde en verstrekkende wet beslist nodig."

Hilde (42) zit nog niet zo lang in de Tweede Kamer. In 2019 nam ze de plaats in van Sybrand Buma, die burgemeester werd in Leeuwarden. In Groningen studeerde ze rechten, waarbij ze zich heeft toegelegd op de bedrijfskundige kant. Ze zou zeker geen advocaat worden, lacht ze. Ze is woonachtig in Kampen en is met een echte Kampenaar getrouwd. Samen hebben ze een dochter. Voordat ze naar de Tweede Kamer ging, is ze in haar gemeente raadslid en fractievoorzitter geweest en was ze werkzaam als aanbestedingsjurist.

Toen Pieter Omtzigt uit de Kamerfractie stapte, kreeg Hilde de portefeuille 'Pensioenen'. Een onderwerp dat vrij nieuw voor haar was. "Het betekent, dat ik me de afgelopen tijd op allerlei manieren fors heb moeten verdiepen in dat ingewikkelde onderwerp, want dat is het. Ik heb met belangenvertegenwoordigers en met deskundigen van binnen en buiten de partij uitgebreide gesprekken gehad en heb het nodige studiewerk verricht. Specifiek nuttig waren de rondes met hoorzittingen en de schriftelijke vragen aan de minister. Daar hebben we er zelfs twee van gehad. Het gaat ook om een belangrijke zaak, het omzetten van een reeds lang bestaand en goed bekendstaand stelsel in een meer toekomstbestendig stelsel. Voor mij zijn ook de gesprekken met kritische senioren uit onze achterban belangrijk geweest. En nog steeds sta ik open voor wat ik van mensen kan leren en voor de adviezen die ik krijg."

Was het bestaande stelsel niet goed?

"Het huidige stelsel heeft veel goede onderdelen, maar het kent ook diverse knelpunten. Over een pensioenakkoord is tien jaar gesproken. Politiek, vakbonden en werkgevers hebben het uiteindelijk in 2019 afgerond. De kern van het huidige systeem wordt gevormd door de zogenoemde nominale afspraken, een soort garantie voor de toekomst, waardoor pensioenfondsen nu grote buffers moeten aanhouden. Die garantie kon niet altijd worden nagekomen. De afhankelijkheid van de zogenoemde risicovrije rente, gekoppeld aan de aanspraken voor de toekomst, maakt dat er vanuit het huidige systeem lange tijd niet kon worden geïndexeerd. Terwijl de vermogens van pensioenfondsen wel stegen.

Nu de rente stijgt, maar de vermogens van de pensioenfondsen behoorlijk omlaag gaan door slechte resultaten op de aandelenmarkten, kunnen we wel indexeren. Dat is aan niemand uit te leggen. Een nieuw systeem moet zo in elkaar zitten, dat het wel uit te leggen is. Als de financieel-economische omstandigheden goed zijn, moet je dat in de opbouw van het pensioen of in het uitgekeerde pensioen terug kunnen zien, en als de omstandigheden slechter zijn is niet verhoogen bijvoorbeeld beter te begrijpen. We moeten wel zorgen voor het uit kunnen smeren over enige jaren (inzet van een kleine slimme buffer) zodat grote schokken worden gedempt.

Het is ook nodig dat het pensioenstelsel beter inspeelt op de veranderde

arbeidsmarkt, waarbij veel meer mensen dan vroeger van baan (pensioenfonds) veranderen of een tijdje zelfstandig werken. Het nieuwe stelsel is meer op de persoonlijke opbouw gericht (premie en de gehaalde rendementen zijn uitgangspunt), waardoor het gemakkelijker is het opgebouwde pensioen naar het nieuwe pensioenfonds over te brengen. Het betekent ook, dat we naar een leeftijdsonafhankelijke premie-inleg gaan en dat we de zogenoemde doorsneepremie, die voor een aantal groepen in een veranderende arbeidsmarkt nu oneerlijk uitpakt, afschaffen.

Het huidige systeem levert voortdurend discussies op tussen oudere en jongere generaties. Er wordt nu geld tussen die generaties verschoven. Het zou mooi zijn als dat met het nieuwe voorbij is."

Uitwerking nieuwe pensioenwet

Het door een ruime meerderheid van de Tweede en Eerste Kamer omarmde pensioenakkoord is nu uitgewerkt in het wetsvoorstel Wet Toekomst Pensioenen (WTP). Hilde: "Gelukkig zijn in het pensioenakkoord de belangrijke

principes van het pensioenstelsel over-eind gebleven. De verplichtstelling blijft, zoals ook de collectiviteit. De solidariteit van het oude stelsel is overgenomen en het delen van beleggings- en langlevens risico's blijft behouden.

In het nieuwe systeem wordt het voor mensen inzichtelijker hoe hun eigen pensioendeel wordt opgebouwd: De betaalde premie, de behaalde rendementen en het perspectief. Ze kunnen beter volgen hoe de pensioentoe-komst zich ontwikkelt naar gelang de economische situatie. Dat kan, omdat er geen buffers in de pensioenfondsen meer nodig zijn, behalve dan een solidariteitsfonds van maximaal 15%."

Uitdagingen

"Hoewel ik een positieve grondhouding heb, zie ik toch ook nog wel een aantal uitdagingen. Vooral rond de overgang naar het nieuwe stelsel. Gaat het de sector lukken om administratief en ICT-technisch de transitie op tijd (voor 2027) klaar te hebben? Een belangrijke uitdaging is de omzetting van het huidige pensioenvermogen over de meer individueel gerichte pensioenopbouw (de persoonlijke potjes). De verdeling moet evenwichtig zijn voor alle generaties, maar wat is dan evenwichtig? In welke mate houdt je rekening met het niet geïndexeerd zijn van pensioenen de afgelopen jaren? En is er ruimte voor?"

Ook is het belangrijk te kijken naar de groep 45+ werkenden, die mogelijk nadeel gaan ondervinden bij het afschaffen van de doorsneepremie. Zij hebben in de jongere jaren relatief meer premie ingelegd dan naar de oudere werknemers vloeide en zullen door de omschakeling naar de leeftijdsonafhankelijke premie niet datzelfde voordeel genieten. Dat wordt deels gecompenseerd, omdat de pensioencontracten anders worden, maar ook dit vergt voor pensioenfondsen een zoeken naar evenwicht. De regels moeten ook ruimte genoeg bieden om aan dit alles recht te doen. Zowel voor gepensioneerden als voor huidige werkenden.

Een positief punt ter verbetering van de wet is dat er een collectieve uitkeringsfase komt in het nieuwe solidaire pensioencontract (redactie: een van de twee mogelijkheden in het nieuwe stelsel). Dat is de reactie van de minister op onze vragen. Rendementen en risico's worden dan gelijkmatig verdeeld over alle generaties. Dat maakt de kans op betere rendementen en pensioenuitkering voor gepensioneerden groter. Dit onderwerp heb ik opgepakt vanuit de wensen van de seniorenorganisaties. De minister is bezig met de uitwerking daarvan. De toezegging is binnen en dat is mooi.

Wat ik ook belangrijk vind, is dat er een goede monitoring komt op de doelstellingen van de nieuwe wet. Waaronder het realiseren van een koopkrachtig pensioen. Op het punt van zelfstandigen en van veel mensen die in organisaties geen pensioen opbouwen (de witte vlekken), hebben we nog wel wat stappen te zetten. We zullen er de komende jaren hard aan moeten werken. Zoals ook bij het nabestaandenpensioen. Wat dat laatste betreft, er zijn forse stappen in de nieuwe wet gezet ter verbetering. Maar veel (technische) punten zijn nog te bespreken of moeten worden opgehelderd."

Medezeggenschap gepensioneerden

Hilde vindt dat er waarborgen moeten komen voor gepensioneerden, omdat het ook gaat om de verdeling van door hen opgebouwd vermogen. De sociale partners bereiden de transitie naar het nieuwe stelsel voor (per pensioen-fonds). Voor gepensioneerden is er hoorrecht in de nieuwe wet opgenomen, maar deze is niet nader omschreven. Naar het oordeel van Hilde moet vooraf worden gewaarborgd, dat (vertegenwoordigers van) gepensioneerden deelnemen aan het wordingsproces en niet pas achteraf geconfronteerd worden met de uitkomsten van het beraad.

Weliswaar zitten de gepensioneerden ook in het verantwoordingsorgaan van pensioenfondsen, maar die kunnen

uiteindelijk alleen maar beoordelen of ze het bedachte willen, dan wel kunnen, uitvoeren. Gelukkig weet Hilde van verschillende (ondernemings-) pensioenfondsen waarbij het samenwerken in het voorbereidende proces tot nu toe goed verloopt: "Om dat bij alle fondsen geregeld te krijgen moeten er wel waarborgen worden vastgesteld. En bij de monitoring moet worden gekeken of de processen inderdaad zo zijn verlopen."

Communicatie

Naar het oordeel van Hilde is communicatie in de komende jaren, maar ook na de invoering, van groot belang. "Het vertrouwen in ons pensioenstelsel is laag en moet worden hersteld. Het gaat daarbij niet alleen om positieve ervaringen met de goede rendementen en pensioenuitkeringen in de toekomst, maar ook om de wijze waarop deelnemers uitleg krijgen en worden betrokken.

Dat geldt ook nu al. In de Kamer hebben we het, via een motie van PvdA, CU en CDA, mogelijk gemaakt om al op weg naar de overschakeling naar het nieuwe stelsel eerder te kunnen indexeren (bij een dekkingsgraad van 105%). Dat gaat nu bij veel fondsen ook gebeuren, omdat de rente is gestegen. Maar het blijft raar dat dit gebeurt als de vermogens dalen. Het geeft de tekortkomingen in het huidige stelsel nog maar weer eens aan."

Vele honderden bladzijden zijn er over de pensioenen volgeschreven. Het was ingewikkeld en het blijft ingewikkeld. Daar is ook volgens Hilde niet aan te ontkomen: "Maar het is wel van belang hoe pensioenfondsen dat begrijpelijk kunnen uitleggen en ook checken of de boodschappen begrepen zijn."

Als we Hilde thuis spreken is ze nog met Kamervakantie. Maar wel met al besprekingen achter de rug en met de drive om zich voor te bereiden op de komende spannende tijden. En dan gaat het niet alleen over pensioenen. Er liggen nog veel hete aardappelen bij de overheid in de mand. Wat Hilde betreft is ze er klaar voor.

WoZO: een visie op ouder worden in Nederland

Door Eric van Eck

Op 4 juli 2022 heeft minister Helder van Langdurige Zorg (en Sport) een nota naar de Tweede Kamer gestuurd met daarin haar visie op de ontwikkelingen in de ouderenzorg op de lange termijn. Het WOZO-programma is tot stand gekomen na intensieve gesprekken en met bijdragen van tal van organisaties, waaronder de Seniorencoalitie, Patiënten Federatie Nederland, LOC, Alzheimer Nederland, MantelzorgNL, Verpleegkundigen en verzorgenden Nederland (V&VN), Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV), InEen, Aedes, ActiZ, Zorgverzekeraars Nederland (ZN), Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ), Zorginstituut Nederland (ZIN) en Nederlandse Zorgautoriteit (NZa).

Alle betrokkenen zijn het eens over de problematiek, die kortgezegd erop neerkomt dat het aantal ouderen toeneemt en steeds ouder wordt (dubbele vergrijzing) en dat het blijven verlenen van de zorg zoals we dat nu toe doen op termijn onmogelijk is door personeelsgebrek en -als dat personeel wel gevonden zou kunnen worden- onbetaalbaar wordt. Bovendien sluit de zorg van nu volgens de nota niet goed aan bij de wens van ouderen om langer zelfstandig te blijven en de regie over het eigen leven te blijven voeren.

Het WOZO-programma 'draagt bij aan een brede maatschappelijke beweging, om een omslag te maken in de organisatie van ondersteuning en zorg. Deze omslag past zich aan op de veranderde voorkeuren van ouderen en bevordert daarmee de financiële en personele houdbaarheid. Dat is een omslag voor vele partijen, inclusief de overheid.' Deze gewenste omslag is samen te vatten in de slagzinnen:

Zelf als het kan

Thuis als het kan

Digitaal als het kan

foto: Eberhardt Grossgasteiger via Unsplash

Zelf als het kan

De nota zegt: 'We vergroten de mogelijkheden voor ouderen om zo lang mogelijk, met ondersteuning van de eigen omgeving, zelfredzaam te blijven, ook als de gebreken behorend bij de ouderdom zich aandienen. Dat is ook wat de (huidige en toekomstige) ouderen willen. We investeren in het vermogen van ouderen om te leven zoals voor hen, gegeven hun mogelijkheden, passend is. We stimuleren en activeren ouderen zelf verantwoordelijkheid te nemen voor de wijze waarop zij wonen, hun sociale contacten onderhouden en hun welzijn en gezondheid op peil houden.'

Thuis als het kan

'We maken ouderen beter bewust van de noodzaak zich voor te bereiden op ouder worden en welke woonvorm en woonomgeving daarbij het beste past. We realiseren voldoende passende woonvormen in een leefomgeving die activeert en ontmoetingen stimuleert. We werken samen om te zorgen dat ouderen op een plek kunnen wonen waar ze zich thuis voelen in de buurt van hun sociale netwerk. We organiseren ondersteuning en zorg zoveel mogelijk dichtbij. Bij het werken aan toekomstbestendige

ondersteuning en zorg voor ouderen moeten we in het bijzonder oog hebben voor de meest kwetsbare groep. Zij moeten kunnen rekenen op hulp als het even niet lukt, ondersteuning en zorg dichtbij als nodig en passende zorg in een verpleeghuis als de kwetsbaarheid groot is en de zorgvraag complex.'

Digitaal als het kan

'We beantwoorden zoveel mogelijk zorgvragen met een digitale oplossing. Dit vraagt een andere manier van werken in de zorg. Digitale technologieën helpen ouderen hun zelfstandigheid te behouden en hun kwaliteit van leven te bevorderen. Deze technologieën bestrijken uiteenlopende levensdomeinen: huishouden, sociale interactie, bewegen, veiligheid, (vrijwilligers)werk, vrijetijdsbesteding, gezond en actief leven en zorg.'

Uitwerking

De nota is nadrukkelijk niet bedoeld als blauwdruk, het gaat om de richting van beleid. Met die richting is denk ik iedereen het wel eens. Bij de voortdurend herhaalde opmerking dat alle problemen van de ouderen in eerste instantie tegemoet zullen worden getreden met een digitale

oplossing heb ik wel mijn twijfels, waar ik in een ander artikel in dit blad nader op in ga.

Woningbouw

Een belangrijke concretisering is de wens om vóór 2030 250.000 woningen, die geschikt zijn voor ouderen, te bouwen. Dat zijn er meer dan 30.000 per jaar.

Tussen 2000 en 2009 groeide de woningvoorraad door nieuwbouw jaarlijks doorgaans met ruim 1 procent, gemiddeld zo'n 76 duizend woningen per jaar. Die groei heeft de woningnood niet opgelost. Het tekort aan woningen zal in de komende jaren oplopen van 279.000 nu tot 315.000, ondanks de geplande nieuwbouw (Capital Value in De Telegraaf, 10 februari 2022). Volgens het CBS werden in 2021 bijna 69 duizend nieuwbouwwoningen opgeleverd. In dat tempo zou volgens WoZo bijna de helft van de nieuwbouw dus uit woningen moeten bestaan die geschikt zijn voor ouderen. Lijkt me een hele opgave.

Verpleeghuiscapaciteit

Het aantal oudere ouderen neemt tot 2055 toe en stabiliseert dan. De minister stelt een aantal malen dat zo nodig verpleeghuishulp geleverd zal worden en, in haar brief aan de Tweede Kamer, dat de rechten zoals vastgelegd in de Wet Langdurige Zorg, niet zullen worden aangetast. Niettemin gaat de minister ervan uit dat het aantal intramurale verpleeghuisplekken op termijn niet zal stijgen boven de huidige capaciteit. Kennelijk denkt ze, dat er binnen de groep ouderen met verpleeghuisindicatie een flink aantal zit dat best thuis verpleegd kan worden. Daar heb ik zo mijn bedenkingen bij.

Ten tweede is het zo dat de thuisverpleging nogal wat tijd kwijt is met reizen van locatie naar locatie, tijd die in een intramurale setting gebruikt kan worden voor patiëntenzorg. Misschien is thuisverpleging bij een krappe arbeidsmarkt gewoon niet altijd de beste oplossing.

Mevrouw X woont in een aanleunwoning bij een verpleeghuis. Ze heeft hulp nodig bij alles. Die hulp wordt niet geleverd vanuit het verpleeghuis, maar door een thuiszorgorganisatie. Dat betekent dat er voor haar nachtelijke gang naar het toilet (vaste prik) iemand moet komen die daar soms 20 km voor moet rijden. Dat kan echt slimmer!

Mantelzorg

Hoewel in de nota wordt vastgesteld dat het aantal mantelzorgers in de nabije toekomst daalt in vergelijking tot het aantal zorgvragers, zet de nota zwaar in op informele zorg, mantelzorg dus. Er wordt gepleit voor ondersteuning van mantelzorgers door middel van (gemeentelijke) programma's, maar voor echte taakverlichting van de mantelzorger is een zorgprofessional nodig. En die zijn beperkt leverbaar.

Wonen en zorg

Eén van de maatregelen die al in werking is gesteld door het kabinet is het scheiden van wonen en zorg. Dat houdt in dat de cliënt apart betaalt voor wonen en zorg. Praktisch: iemand huurt een woning en koopt zorg in via verpleeghuiszorg thuis. Veel zorgorganisaties zijn al langer bezig met het ontwikkelen van een dergelijk woonaanbod. Daarbij lopen ze er tegenaan dat de financiering niet is afgestemd op het zorgaanbod. Met name het in stand houden van gezamenlijke voorzieningen zoals een bewonersrestaurant is bijkans onmogelijk. Dan wordt het ondersteunen van zoveel mogelijk zelfredzaamheid, waar de WOZO-nota zo vroom van repte, een wassen neus.

Kortom

WOZO geeft een prima analyse van de problematiek. Als je maat en getal naast de beleidsvoornemens legt (woningbouw, mantelzorg, verpleeghuisbedden) wordt de

haalbaarheid heel twijfelachtig. En automatisering als duizenddingendoekje gaat niet werken naar mijn mening.

Redactie zoekt versterking

Houdt u van schrijven en/of redigeren? Heeft u zin om onze redactie te komen versterken? Ons Pensioen heeft behoefte aan meer redacteuren!

Wat vragen wij?

Enige journalistieke schrijfvaardigheid en ervaring is gewenst. De tijdsbesteding per nummer van Ons Pensioen bedraagt per kwartaal een halve dag voor de redactievergadering (in Utrecht) en 2 à 3 dagen schrijf- en regelwerk.

Onze redactie bestaat op dit moment uit vier redacteuren, waaronder ook een BPP bestuurslid. Wij schrijven zelf bijdragen en redigeren artikelen van derden als dat nodig is.

Reageren?

Wij zien uw reactie graag tegemoet! U kunt deze sturen naar onze hoofd- en eindredacteur Roelof Jan Mulder: roelof.j.mulder@planet.nl. Hij is ook beschikbaar voor vragen: 06-53842210.

September: belangrijke maand voor de pensioenen

Door Jaap van der Spek

Maandag 12 september was een belangrijke dag. De Tweede Kamer discussieerde over de wetsvoorstellen, die samengevat de Wet Toekomst Pensioenen (WTP) vormen. Onder het toezien oog van een overvolle tribune met gepensioneerden, die allemaal naar Den Haag waren afgereisd om te laten zien dat het vooral ook om hun toekomst gaat. Elders in dit nummer komen een lid van de Eerste Kamer en een lid van de Tweede Kamer aan het woord.

Daaraan vooraf hadden de seniorenorganisaties Koepel Gepensioneerden, ANBO, KBO-PCOB en NOOM (de Seniorencoalitie) op 6 september aan petitie aangeboden met als kenmerk "Pas de pensioenwet aan, want zoals die er nu ligt kan het niet". Aanpassing in drie opzichten: maak ook voor gepensioneerden indexering mogelijk, geef voldoende compensatie aan gepensioneerden bij de overgang naar het nieuwe stelsel en zorg voor voldoende medezeggenschap voor gepensioneerden, zowel bij het proces van invaren als daarna in de pensioenfondsen. Een Kamerlid noemde het de drie I's: indexeren, invaren en inspraak.

De petitie was door 60.000 mensen ondertekend, voorwaar een indrukwekkend aantal als je bedenkt dat de ondertekening via internet redelijk ingewikkeld was. Veel ondertekenaars meldden bij hun handtekening, dat zij gepensioneerd waren. Ze gaven daarmee aan dat zij zich grote zorgen maakten over de toekomst van hun pensioen.

De petitie werd door de betrokken Kamerleden in ontvangst genomen met de bekende woorden dat zij er serieus aandacht aan zouden besteden. Dat gebeurde 12 september ook, maar de inkleuring werd vooral ingegeven door

vooraf al bekende standpunten. Een deel van de oppositie wilde geen nieuw stelsel en alleen de rekenrente aanpassen, maar het grootste deel van de Tweede Kamer nam het door de minister met de sociale partners gesloten pensioenakkoord als uitgangspunt. Wel kwamen de drie uitwerkingpunten van de seniorencoalitie, de drie I's, in de discussie. Wat daarvan de gevolgen zijn in amendementen, of in moties naar aanleiding van de wetsteksten, kunnen we niet melden, omdat de deadline van Ons Pensioen dat onmogelijk maakte. We zullen daarvan wel melding maken in onze e-mail nieuwsbrief en op de website.

De derde dinsdag, pensioenen en AOW

In september viel ook Prinsjesdag, zoals gebruikelijk op de derde dinsdag. De regering komt dan met de begroting en met de koopkrachtplaatjes voor 2023. Achteraf blijken die zelden te kloppen (vooral niet in het desastreuze jaar 2022), maar belangrijker zijn de bekend gemaakte plannen om ten aanzien van de laagst betaalden en de middengroepen de hoge inflatie (voor een deel) te compenseren. Bekend was al dat de AOW ook zou worden gekoppeld aan de extra verhoging van het minimumloon, maar voor een deel te betalen uit het afschaffen van een regeling, waardoor de AOW-er er in de praktijk dus nauwelijks op vooruit gaat. De laatste berichten voor dit moment luiden dat de Raad van State die AOW-verhoging ter discussie stelt, omdat die miljarden kost (uitgesmeerd over een aantal jaren) en dat dit geld beter besteed kan worden aan de laagst betaalden en de middengroepen. De Seniorencoalitie heeft hier direct op gereageerd, omdat het toch wel heel schrijnend is dat AOW-ers en mensen met een klein pensioen niet tot de laagst betaalden en middengroepen zouden behoren. Hoe komt je op de

gedachte? Op Prinsjesdag hebben we kunnen horen hoe de regering en de beide Kamers daarop hebben gereageerd.

Er zijn nog meer zorgen. Geruchten gaan (op basis van adviezen), dat ook gekeken gaat worden naar de (bijna of helemaal afbetaalde) woningen. Die zouden dan in de belastingsfeer naar de zogenoemde box drie worden overgebracht, zodat er vermogensbelasting over zou moeten worden betaald. Als mogelijkheid om meer belasting te innen. Dat laatste motief doet vrezen dat mensen met alleen een AOW en een klein pensioen straks meer belasting moeten gaan betalen, omdat ze zo verstandig zijn geweest hun huis af te betalen. Of dat allemaal aan de orde komt, kunnen we nu niet overzien, maar hopelijk heeft een gewaarschuwd mens voor twee geteld.

Met andere woorden, september was een maand die van groot belang is geweest voor gepensioneerden en hun toekomst. Voor de seniorenorganisaties, en dus ook de BPP, een reden om alles heel scherp te volgen en zo nodig de messen te slijpen voor de activiteiten in de richting van de Eerste Kamer, waar moet worden gekeken of de processen tot wetgeving juist zijn verlopen, of de wetten technisch kloppen en of ze uitvoerbaar zijn. Nu al kan worden voorspeld, dat er zoveel discussie zal komen, dat de wet, die het toekomstig pensioen moet gaan regelen, 1 januari nog niet van kracht zal zijn.

Niet alleen, maar met zijn allen

Alleen kan je niks, met z'n allen kun je alles – Johan Cruijff

Door Pierre Thijssen

In Nederland is al geruime tijd een verandering aan de gang en wel de individualisering van onze maatschappij. Een slechte trend in deze tijd waar we toch met zijn allen verder moeten. Alleen red je het vaak niet meer. Maar familie, vrienden, kennissen, buurtgenoten worden niet meer alleen gezien als bronnen van steun, maar ook als potentieel gevaar. Mensen gaan daardoor anders met elkaar om. Zomaar ergens naar toe gaan of met familie of vrienden iets ondernemen, is niet meer vanzelfsprekend. "Ik ben best wel bang om langs te gaan. Vanwege alle verhalen die rond corona worden verteld, wil ik voorkomen dat er iets met hun gebeurt", was een veel gehoorde kreet. Afstand houden wordt steeds normaler in de samenleving. Je ziet het ook aan het verenigingsleven, ledenaantallen dalen omdat mensen niet meer gebonden willen zijn. Het samenhorigheidsgevoel is bijna uit onze samenleving verdwenen.

Het vraagstuk van de toenemende individualisering in de samenleving blijft de gemoederen bezig houden. Sommigen juichen wat zij zien als de toenemende persoonlijke keuzevrijheid toe, anderen zijn bang dat teveel nadruk op het individu leidt tot een verlies van sociale cohesie. De toename van het aantal alleenstaanden komt deels doordat een groot deel van de relaties op enig moment strandt of mensen op latere leeftijd (tijdelijk) weer alleen komen te staan. Daarnaast is het onder jongeren gebruikelijker geworden om na het verlaten van het ouderlijk huis een tijdje op zichzelf te gaan wonen.

Niet alleen is het belang van klassieke patronen in relatie- en gezinsvorming afgenomen, ook zijn mensen in allerlei andere opzichten zelfstandiger geworden. Ze worden steeds vaker gezien als een autonoom individu, in plaats van onderdeel van een familie,

kerk of dorp. Dat gedrag wordt niet alleen beïnvloed door het proces van individualisering maar ook door andere, verwante sociale veranderingen in de afgelopen decennia, zoals emancipatie en ontzuiling.

Tegenwoordig heeft individualisme ook de negatieve betekenis van alleen maar voor zichzelf zorgen en niet voor elkaar. Het individu wordt egocentrischer en in de samenleving verdwijnt de sociale cohesie. Er is een toenemend gevoel van onbehagen, een gevoel dat we langs elkaar heen leven, niet in de laatste plaats door toenemende diversiteit. Wie bewijs zoekt voor groeiende individualisering vindt het overal: van een groeiend aantal alleenstaanden tot aan secularisatie en afname van lidmaatschap van verenigingen en vakbonden. In een individualistische samenleving wordt het belangrijk gevonden dat elk mens voor zichzelf en zeer directe naasten zorgt en sterk gericht is op het bereiken van persoonlijke doelen.

Ieder kind leert al op jonge leeftijd dat hij op de eerste plaats trouw moet zijn aan zichzelf. Ouders stimuleren hun kinderen om een eigen mening te hebben, tegenspraak te geven en alleen ergens op af te stappen. Opvattingen zijns steeds minder samen te brengen onder een gemeenschappelijke noemer. Dit kan met het volgende voorbeeld duidelijk gemaakt worden. De dominante politieke stroming van dit moment is het neoliberalisme. In deze ideologie is elk probleem individueel en moet dus door het individu opgelost worden. Dat armoede over het algemeen het gevolg is van een samenloop van omstandigheden en geen vrije keuze, wordt gemakshalve over het hoofd gezien. Binnen deze ideologie is de economische vrijheid vrijwel onbeperkt, terwijl de culturele vrijheid van het individu (opvattingen over abortus of euthanasie of de

traditionele rol van de vrouw) beperkt wordt door wetgeving. Als er sprake is zou zijn van fragmentering van opvattingen en waarden zouden individuen bijvoorbeeld vaker de opvatting delen over de economische vrijheid, zonder dat ze de opvatting over de beperking van de culturele vrijheid onderstrepen. Omdat elk probleem als 'individueel' wordt aangemerkt, is er geen aandacht meer voor gemeenschappelijke voorzieningen. Maar met elk gesloten buurthuis, elke afgeschafte bus of opgeheven bibliotheek, verdwijnt er een plek in de wijk waar mensen elkaar tegen kunnen komen. Afbraakbeleid voor de manier waarop wij samenleven.

Maar er is een tegenstroom te zien. Vele gemeentes in Limburg (maar ook elders) werken nu met het zogenaamde Hoeskamer (huiskamer) project. Een 'Hoeskamer' is een vrij toegankelijke voorziening in een dorp voor inwoners zonder zorgindicatie. Met activiteiten gericht op het bevorderen van ontmoeting van inwoners, het tegengaan van eenzaamheid en het stimuleren van vaardigheden gericht op het behoud van zelfstandig functioneren en wonen. Deze hoeskamers draaien geheel op vrijwilligers. Je kunt gewoon binnenlopen en hoeft je niet aan te melden. Normaal gesproken vinden hier vaak activiteiten plaats als koffiedrinken, spelletjes spelen, wandelen, creatieve activiteiten en cursussen. Ook wordt er driemaal per week een warme lunch geserveerd. Deze hoeskamers ontvangen subsidie van de gemeenten. Hier wordt heel veel gebruik van gemaakt, wat ik zelf mocht ervaren tijdens een werkbezoek met de wethouder. Ook bij de gemeentes is het kwartje gevallen en zorgen ze er mede voor dat er weer een samenhorigheidsgevoel groeit. Niet alleen, maar met zijn allen.

Noot van de redactie

Dit artikel geeft aan dat de maatschappij waarin wij leven aan sterke veranderingen onderhevig is. Ook ouderen krijgen daar mee te maken, zeker in deze turbulente tijden. Daarom staan we hier bij stil.

Automatisering als oplossing in de zorg

Door Eric van Eck

In de nota WOZO (zie elders in dit blad) wordt als grondslag gehanteerd dat de zorg voor ouderen als volgt wordt geleverd

Zelf als het kan

Thuis als het kan

Digitaal als het kan

Op zich lijken me de eerste twee uitgangspunt heel gezond, hoewel je het over de grenzen van de zelfredzaamheid gemakkelijk oneens kan worden. Over de ondersteuning met geautomatiseerde hulpmiddelen wil ik wel graag iets zeggen vanuit mijn ervaring als oudere en met ouderen. Om met iets simpels te beginnen: de noodknop, die de oudere dag en nacht bij zich kan dragen en die in geval van nood meteen hulp doet toesnellen. Bij wijlen mijn stiefmoeder lag die op het nachtkastje, terwijl badkamer en keuken vele malen gevaarlijker zijn dan de slaapkamer. Ze liet zich niet overtuigen: het ding zou beschadigd kunnen raken als ze het bij zich droeg. Over de schade aan haarzelf haalde ze de schouders op, dat gebeurde alleen anderen.

Ook handig: medicijnen worden vaak in een doos met vakjes gestopt, voor elk slikmoment per dag, zeven dagen in de week een vakje. Dan moet je dus wel weten welke dag het is (mij mankeert voor zover bekend niks, maar dat moet ik met regelmaat opzoeken in de krant) en hoe laat. Met enige regelmaat komt het voor dat de oudere de doos leeg kiepert op tafel en zo nu en dan iets van het snoepgoed tot zich neemt. Dat vertellen ze aan niemand, zo gis zijn ze dan weer wel.

Digitaal als het kan

En deze mensen zouden bij problemen geholpen moeten worden met een ICT-oplossing? Ik heb mijn twijfels. Ik neem meteen aan dat de 80-jarige van de toekomst net zo vergroeid is met zijn telefoon of tablet als de zestigjarige nu, dus die neem ik maar als maat der

foto: Georg Arthur Pflueger via Unsplash

dingen. Voorbeeld: na onze corona-vaccinatie probeerden mijn vrouw en ik de app te installeren op de telefoon en de vaccinaties zichtbaar te maken. Meevaller: mijn tamelijk nieuwe telefoon bleek geschikt te zijn; anderen waren minder gelukkig. Na een langdurige dwaaltocht rond de DigiD- en de corona-app is mij de installatie gelukt. Voor het verwerken van de boosterprik bleek na een urenlange zoektocht op internet dat ik een andere internetbrowser op mijn telefoon moest installeren. Degenen die nu afhaken begrijpen mijn punt. Maar goed, mijn universitaire opleiding in de informatica bracht eindelijk wat op. Mijn vrouw, die thuis de belastingzaken doet en veel handiger is met DigiD dan ik, kwam er zonder hulp niet uit. En wij zouden over een jaar of tien (dan ben ik 83) zelfstandig e-consult moeten aanvragen bij een huisarts? De tablet is leeg of te oud voor de nieuwste software-versie, het internet is even uitgevallen of het menu van de huisarts is me te ingewikkeld. Noem maar wat op, maar ik zie het niet goed gaan. Uiteraard kan de overheid het huis van elke oudere volhangen met sensoren en constateren dat hij of zij 's nachts

loopt te dwalen of is gevallen. Wie gaat er dan naar toe? Van mijn demente moeder heb ik geleerd dat niets haar meer ontregelde dan onbekende mensen, die zich met haar doen en laten bemoeiden.

Privacy

Hoe groter de afstand tot de betrokkene, hoe geringer de schroom om de privacy te schenden. In een verpleeghuis heb je als cliënt weinig privacy. Het aantal malen dat ik als bezoeker verrast werd door een medewerker die zonder kloppen binnenkwam is niet te tellen. ('Ze horen het toch niet') Ik verwacht dat bij monitoring op afstand die drempel nog lager wordt. Vanuit mijn ervaring in ziekenhuizen weet ik dat brede inzetbaarheid van medewerkers en privacy (alleen raadplegen van dossiers als er een zorgrelatie is) met elkaar botsen. De privacy wordt geofferd, de ziekenhuisleiding moet wel vertrouwen op de beroepsmatige houding van de medewerker. Dat gaat niet altijd goed, zoals bijvoorbeeld de gebeurtenissen rond 'Barbie' bewijzen. Dus ik wacht op het eerste bewakingsfilmpje op sociale media van twee oude mensen die (ik gun het ze zo!) nog lekker vrijen.

Voor wie van lekker eten houdt, maar niet lang in de keuken kan of wil staan

Courgette ovenschotel á la provençal

Recepten met courgette zijn er legio, het is dan ook een zeer veelzijdige groente. Ik heb deze gekozen omdat hij zo verrassend lekker is, heel eenvoudig te maken en weinig gas gebruikt, ook belangrijk in deze tijden. Vooral na deze toch wel erg warme zomer verlangen we ook wel weer eens naar een beetje stormachtig herfstweer.

Ingrediënten:

300 gram rundergehakt (of half om half)
1 courgette groen of geel
2 teentjes knoflook
1 rode kleine ui
3 middelgrote tomaten
3 el tomatenpuree
2 tl Provençaalse kruiden
2 tl oregano
1 tl chilipoeder (of twee naar smaak)
200 ml room (light)
50 gr roomboter
100 gr geraspte mozzarella
100 gr halfbelegen kaas in snippers
zwarte peper uit de molen
grof zeezout
stokbrood of vers gebakken brood

De bereiding:

Eerst oven voorverwarmen op 180 graden

Versnipper de ui en de knoflookteentjes. Snij de courgette en de tomaten in blokjes. Verhit een grote klont roomboter in de koekenpan en fruit de ui en de knoflook glazig. Voeg het gehakt (ik heb half om half gebruikt), peper en zout bij de ui en bak het geheel (rul met de vork losprakken). Tomatenpuree toevoegen en 3 minuten laten pruttelen. De courgetteblokjes, de tomatenblokjes en alle kruiden met de room bij het gehakt doen en alles nu goed doorroeren, proeven of alles op smaak is. Dan nog eens 5 minuten laten door pruttelen.

Alles in een ovenschaal doen en de geraspte mozzarella en de snippers half belegen kaas over de ovenschaal verdelen. De schaal in de oven zetten tot alle kaas is gesmolten. Opdienen en over de borden verdelen. Het brood in de saus dopen. Zo lekker! En met een glaasje gekoelde witte wijn kan het niet gezelliger.

Buon appetito!

Ciao Audrey

PS nou daar ben ik dan weer. Had niet mijn schouder maar mijn linker elleboog doormidden, twee weken in het gips, toen geopereerd. Is nog niet in orde. Mijn rechter schouder had ik in 2004 al verbrijzeld bij een skiongeluk. Ben dus een echte Drama Queen.

Over de BPP

Missie

BPP staat voor Belangenvereniging Pensioengerechtigden bij Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Wij zijn een onafhankelijke belangenvereniging van en voor alle pensioengerechtigden in de sector zorg en welzijn. Ons belangrijkste doel is inspraak in het beheer van ons pensioengeld.

Bestuur

Liesbeth Schaaap: voorzitter
Jaap van der Spek: vicevoorzitter
Cees Michielse: secretaris
Bart de Jong: penningmeester
Jan van Pijkeren: ledenadministratie
Baukje Vegter: nieuwsbrief en ledenwerving
Rob van Vredendaal: helpdesk en ledenwerving
Meindert Schmidt: bestuurslid

Belangenbehartiging

De BPP volgt de ontwikkelingen rondom de pensioenen op de voet. Van het PFZW-bestuur tot de Haagse politiek en in samenwerking met andere betrokken (ouderen) organisaties. Wij oefenen invloed uit via onze vertegenwoordiging in de volgende organen:

1. Pensioenraad van PFZW, hét orgaan voor medezeggenschap en verantwoording binnen het pensioenfonds. Namens de BPP heeft Cees Michielse zitting in de Pensioenraad als lid en Jaap van der Spek als plaatsvervangend lid.
2. Ledenraad van PGGM&CO, biedt tips en producten voor een fit leven. U kunt gratis lid worden van PGGM&CO. Rob van Vredendaal zit namens de BPP in deze ledenraad.
3. Koepel Gepensioneerden, de grootste seniorenorganisatie waarbij de BPP is aangesloten. Bestuurslid Jaap van der Spek is bestuurslid van de Koepel. Andere bestuursleden zijn actief betrokken bij diverse commissies.

Op de hoogte blijven

Ons Pensioen

De redactie van ledenblad *Ons Pensioen* is in handen van Roelof Jan Mulder (hoofdredacteur), Jaap van der Spek, Eric van Eck en Pierre Thijssen. Zij zorgen dat u goede achtergrondinformatie krijgt over het beleid van de BPP en ontwikkelingen op pensioengebied.

Nieuwsbrieven

Via onze e-mail nieuwsbrieven informeren wij u over de actualiteit. Bestuurslid Baukje Vegter verzorgt de samenstelling. U kunt zich voor de nieuwsbrief aanmelden via www.pfzw-belangenvereniging.nl/nieuwsbrief

Website

Op onze website bieden wij actuele informatie vanuit de BPP en de Koepel Gepensioneerden. Ook voorzien wij u van gedegen informatie over het pensioenbeleid. Cees Michielse verzorgt deze website.

www.pfzw-belangenvereniging.nl

Contact met de BPP

Voor algemene vragen kunt u altijd contact opnemen via www.pfzw-belangenvereniging.nl/contact

Helpdesk BPP

Heeft u vragen over uw pensioen die niet of onduidelijk worden beantwoord door het pensioenfonds? Dan kunt u contact opnemen met Rob van Vredendaal, bereikbaar via www.pfzw-belangenvereniging.nl/contact (voorkeur) of 06-17332744.

Tip: kijk eerst even op onze website onder de rubriek 'Veelgestelde vragen'.

Ledenadministratie

Voor aanmeldingen, adreswijzigingen, opzeggingen en bericht van overlijden kunt u terecht bij onze ledenadministratie.

E-mail: ledenadministratie@pfzw-belangenvereniging.nl

NB: Opzeggingen gedurende het verenigingsjaar gaan in per 1 januari daaropvolgend.

Lid worden

U kunt zich aanmelden als lid via www.pfzw-belangenvereniging.nl/aanmelden

De contributie bedraagt slechts € 11,- per jaar voor een lidmaatschap en € 5,50 per jaar voor een partnerlidmaatschap. U kunt deze overmaken op banknummer NL83INGB000 455 2579 t.n.v. Belangenvereniging Pensioengerechtigden PFZW.

In geval van overlijden

Bij overlijden stopt het lidmaatschap van de BPP. Heeft u een partner die recht heeft op een partnerpensioen van PFZW? Dan zal de BPP onder gelijke voorwaarden en zonder kosten uw lidmaatschap graag omzetten in een lidmaatschap van uw partner. De pensioenbelangen van uw partner blijven op die manier behartigd. Bij overlijden stopt uw ouderdompensioen van PFZW. Uw partner en kinderen hebben in principe recht op partner- en wezenpensioen. Ook heeft uw partner recht op een eenmalige slotuitkering. Is er geen partner, dan krijgen de kinderen jonger dan 21 jaar de uitkering. De uitkering kan ook worden uitbetaald aan de natuurlijke persoon die kosten heeft gemaakt in verband met uw overlijden.

Verhuizing, verandering e-mailadres of telefoonnummer?

Verandert uw (e-mail)adres of telefoonnummer? Neem dan contact op met onze ledenadministratie (zie hiernaast).

NB: Wijzigingen die u alleen aan het pensioenfonds doorgeeft, komen niet bij ons terecht! Het pensioenfonds mag om privacy-redekenen namelijk geen gegevens doorgeven aan de BPP.